

PO NAPADU NA LIBANON

PREHOD iz starega leta v novo je prinesel na Srednji vzhod novo zaostrenost. Prav v trenutku, ko je mednarodna diplomacija razvila živahno dejavnost v prizadevanju, da bi našli izhod iz slepe ulice, da bi našli izhod iz slepe ulice.

Izraelski »povračilni« napad na mednarodno civilno letališče v libanonski prestolnici Bejrutu je vzmirlil ves svet, ker bi to neodgovorno dejanje lahko zaneslo nov požar na tem področju, ki bi utegnil imeti nepreručljive posledice.

Varnostni svet, ki se je nemudoma sestal, je soglasno obsodil Izrael in poudaril, da je bila ta vojaška akcija premišljena in skrbno pripravljena. Resolucija varnostnega sveta o pozarju hkrati, da bo varnostni svet prisiljen sprejeti nadaljnje ukrepe, če bi se Izrael ne ozi-
tal na sedanje opozorilo.

Tako soglasno stališče varnostnega sveta je vsekakor odraz splošnega ogorčenja, ki ga je po vsem svetu izrazil izraelski napad. Tudi tiste zahodne države, ki običajno zagovarja-
jo Izrael, in celo ZDA, ki ga vsestransko podpirajo, so bile spričo brutalnosti napada pri-
siljene pridružiti se splošni ob-
sodbi.

Izraelska vlada trdi, da je na-
pad izvedla kot povračilo za a-
tentat na izraelsko letalo v Ate-
nah, ki so ga izvedli palestinski
komandosi, kateri so baje
potovali skozi Libanon v Ateno.

Bolj kakor napad sam vzbuj-
ja skrb dejstvo, da ta napad
pomeni nadaljnjo krepitev
skrajno desničarskih in za mir
nevarnih sil v Izraelu, tako im-
enovanih jastrebov, ki jih vodi
general Moše Dajan, proti zmern-
ejemu zunanjemu ministru
Ebanu, ki je prav v zadnjih
tednih pred koncem leta razvil
izredno diplomatsko dejavnost
in kazal pripravljenost na iska-
nje kompromisa.

Dajanovci si zamenjajo delo
utvarje, da bodo s takimi de-
janji mogli zatreti dejavnost
palestinskega osvobodilnega gi-
banja. Ravno nasprotno: se
bolj bodo podžigali njihov boj.
Bolj ali manj so v vseh arab-
skih državah organizacije pale-
stinskega osvobodilnega gi-
banja, ki pa je najbolj organi-
ziran v Jordaniji, kjer že 20
let živi nad milijon palestinskih
beguncev, ki so bili pre-
gnani iz svoje domovine, zato
da se je ustvaril »življenjski
prostor« novim izraelskim državi.

Dejavnost palestinskega osvo-
bodilnega gibanja zavzema ra-
zumljivo vedno večji obseg
spričo dejstva, da palestinski
begunci živijo v neznošnih raz-
merah že dvajset let in tem
so se pridružili novi begunci,
ki so morali zapustiti svoje
krajce, ki jih je Izrael zasedel
junija 1967. Poleg tega Izrael
trmasto odklanja vsako mož-
nost umika z zasedenega ozem-
lja in postavlja vedno večje
zahteve.

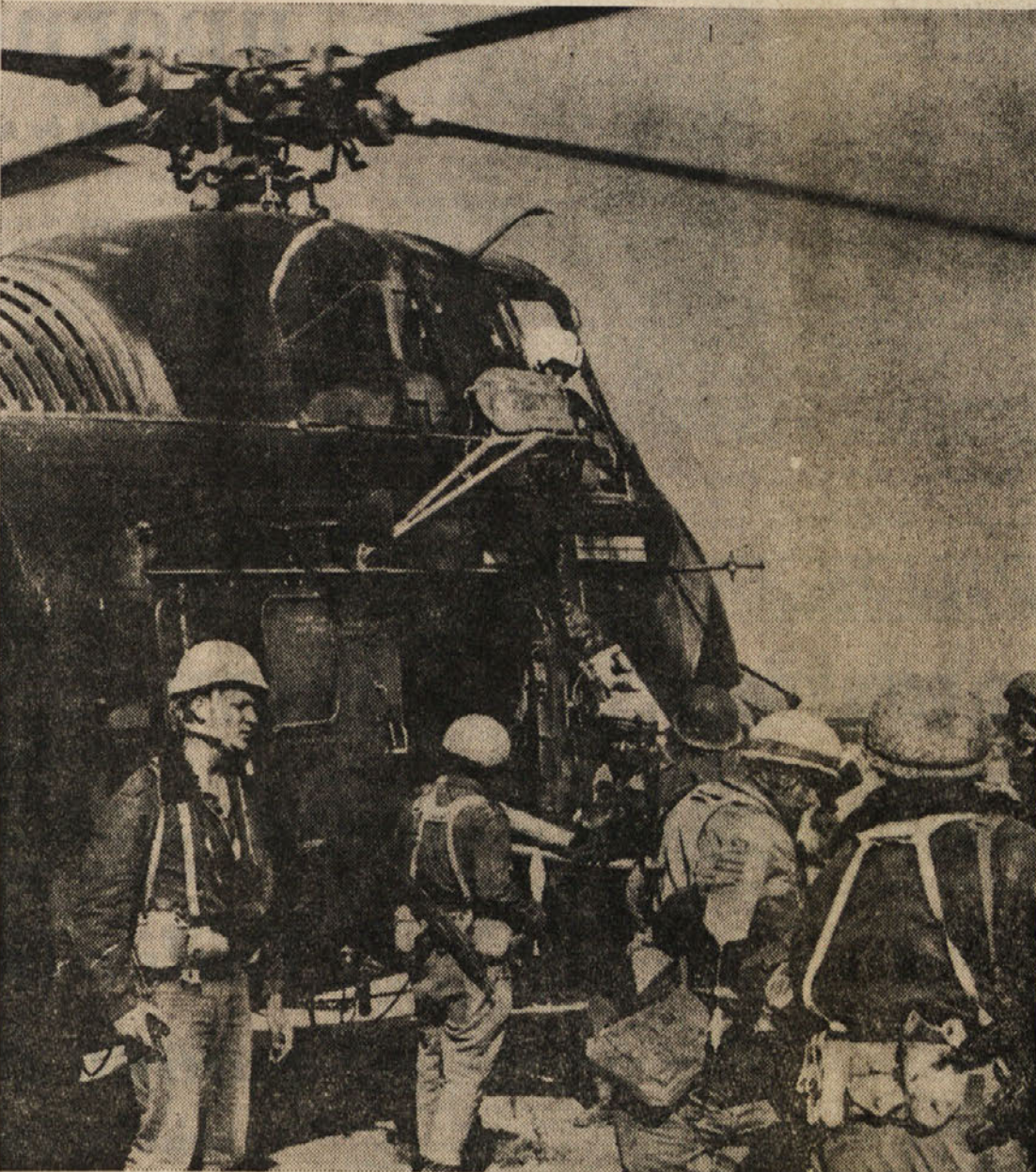
Tu se postavlja vprašanje,
zakaj je Izrael izbral prav Li-
banon za svoj napad. Izgovor,
da so palestinski komandosi
prišli v Ateno skozi Libanon,
je slab izgovor. Saj bi ti ko-
mandosi konec koncev lahko
potovali tudi skozi Pariz! Zna-
je, da je Libanon bil in je
najbolj zurna država na Sred-
njem vzhodu. Libanon ni sode-
loval v junjski vojni l. 1967 in
je bolj usmerjen nasproti za-
hodu.

Morda je hotel Izrael opo-
ziti tudi ZDA, da ne odobrava
morebitne ameriške zmerniške
politike na Srednjem vzhodu,
t. j. politike »ravnotežja«, ki
jo je nedavno omenil Nixonov
odposlanec Scranton. Libanon
je namreč med najbolj zane-
sljivimi zavezniki ZDA na Sred-
njem vzhodu.

Verjetno pa so imeli važno
vlogo pri tem tudi izraelski
notranji razlogi. Znano je, da
se v izraelski vladi zaostreje
spor med jastrebi in golobi.
Jastrebi, ki jih vodi general
Dajan, napadajo zunanega mi-
nistra Ebana in deloma manj
zmernega predsednika vlade
Eškola, da snujeta politična-
ske kombinacije »ena škoda izra-
elske varnosti«. Po napadu pa-
lestinskih komandosih na aten-
skem letališču so dajanovci do-
bili nove argumente. Eškol pa
se je trudil, da bi odvrnil od
sebe obtožilo, da je neukinkovitost
njegove vlade. Prav zaradi te-
ga je dopustil napad na leta-
lišče v Bejrutu, kjer je bilo
uničenih trinajst modernih ci-
vilnih letal in povzročena ško-
da nad sto milijonov dolarjev.

Dejstvo, da so se tudi ZDA
pridruživše splošni obsodbi Iz-
raela, je izzvalo v Tel Avivu
nezaдовoljstvo. Tu se bojijo
skupnega sovjetsko-ameriškega
pritiska za rešitev spora. V
arabskih državah pa se bojijo,
da bi utegnili Izrael izkoristiti
še malo dni do 20. januarja,
ko bo Nixon prevzel oblast, ter
izvesti nove napade v upanju
na neukinkovitost diplomatske
akcije in sedanjem prehodnem
razdobju v ZDA.

Sicer pa v Moskvi poudarja-
jo, da se je ameriška vlada sa-

Skupina izraelskih komandosov, enaka skupinam, ki so napadle mednarodno letališče v Bejrutu

NADALJUJE SE DIPLOMATSKA DEJAVNOST V ZVEZI S SREDNJIM VZHODOM

Spomenica ZAR ameriški vladi s pogoji za sporazum z Izraelom

Glavni pogoj je, da Izrael zapusti vse arabsko ozemlje - Egiptovski zunanji minister bo izročil Titu Naserjevo poslanico - Arabski tisk opozarja na nevarnost novih izraelskih napadov

PARIZ, 4. — Kakor se je izvedelo v arabskih diplomatskih krogih v Parizu, je ZAR poslala ameriški vladi spomenico, v kateri izjavlja, da bi sprejela sporazum z Izraelom, če bi ta do-
ločil zapustitev vsega arabskega ozemlja in ne samo egiptov-
skega ozemlja, ki so ga Izraelci zasedli leta 1967.

ZAR pravi, da je pripravljena sprejeti začasno navzoč-
nost varnostnih sil OZN na strateških položajih ob meji med morebitnimi umikanjem izraelskih čet. ZAR se obve-
zuje podpisati obveznosti, ki bi izhajale iz globalne pogod-
be, in položiti formalna jam-
stva v varnostnem svetu OZN
s pogojem, da tudi Izrael pre-
vzame obveznosti v podpis-
nem dokumentu, ki bi ga po-
ložili pri varnostnem svetu.

Spomenica ZAR, ki jo so do-
brile vse države Arabske zveze,
je bila izročena v ameriškem
državnem departmaju kot odgovor
na mirovni načrt v sedmih toč-
kah, katerega glavne obrise je 2.

je odvisna od napadalne politike
Izraela.

8. Vprašanje beguncev bi se
moralo rešiti v skladu s sklepi
varnostnega sveta.

9. Tako arabske države kakor
Izrael bi morale podpisati svoje
obveznosti in položiti zadevne
dokumente v varnostnem svetu
OZN.

Egiptovska spomenica poziva
ZDA, naj zahtevajo od Izraela,
da zapusti arabsko ozemlje.

Glavni tajnik OZN U. Tant je
danes ponovil, da bi sestane-
ti velikih v zvezi s Srednjim
vzhodom lahko bil v okviru Zdru-
ženih narodov. Jasno je, da so
potrebna poprejšnja posveto-
vanja, toda ko bi se sporazumeli
na načinu sestanka, bi se lahko se-
stali kjerkoli, tudi v varnostnem
svetu. Vsekakor, je dodal U. Tant,

OB NAVZOČNOSTI PREDSEDNIKA TITA

Slovesna podelitev nagrad iz sklada Borisa Kraigherja

(Od našega dopisnika)

LJUBLJANA, 4. — Danes do-
polnje je bila na ljubljanskem
pokopališču žalna slovesnost v
spomin na tragično preminulega
predsednika zveznega izvršnega
sveta Borisa Kraigherja. Umrli je
pred dvema letoma ob prometni
nesreči na cesti Zagreb-Beograd.

V spomin na vidnega slovenskega
ga političnega in gospodarskega
delavca Borisa Kraigherja so pri
gospodarski zbornici Slovenije u-
stanovili poseben sklad Kraigher-
jevih nagrad za najbolj zaslužne
delavce na gospodarskem področ-
ju Slovenije. S temi nagradami
želi republika Slovenija spodu-
bati dosežke trajnejšega pomena
v organizaciji in vodenju gospo-
darskega življenja.

Letošnja prva podelitev nagrad
je bila toliko bolj slavnostna,
ker se je udeležilo tudi pred-
sednik republike Tito, ki je tu
na odhodu v Slovenijo. Na sede-
žu gospodarske zbornice so se
polet predsednika republike zbra-
li tudi mnogi vidni predstavniki
političnega in gospodarskega ži-
vljenja Slovenije. Slavnost je od-

predsednik zbornice Leopold
Kreše, ki je pozdravil vse goste,
posebej predsednika Tita ter ori-
sal osebnost pokojnega Borisa
Kraigherja ter njegove zasluge
za napredek jugoslovanskega go-
spodarstva, zlasti v reformnem
obdobju. Predsednik komisije za
razdelitev nagrad, univerzitetni
profesor Albert Šuna je nato ob-
razil načela, po katerih se je
komisija ravnala pri določanju
nagrajencev.

Nagrade v znesku po 20.000
Ndin so prejeli Ivan Antelšek iz
tovarne pralnih strojev »Gore-
nje«, Jože Lesar, direktor lesne
ga podjetja »Brest« iz Cerčnice,
inz. Stojan Perharc iz mariborske
tovarne avtomobilov, inž. Oleg
Vrtančnik iz tovarne »Mehlov« v
Novi Gorici ter profesorja eko-
nomske fakultete v Ljubljani dr.
Alojz Vadnal in docent dr. Vi-
ljen Rupnik. Nagrajenecem je če-
stital tudi predsednik Tito s kraj-
šim nagovorom, v katerem je po-
udaril pomen uspešnega reševa-
nja gospodarskih vprašanj za na-
predč Jugoslavije.

D. K.

Zasedanje v Špetru Slovenov za proučevanje problemov ogroženih jezikov in kultur

Med včerajšnjimi govorniki so bili predsednik SKGZ Gorazd Vesel, podpredsednik SKGZ Izidor Predan, deželni svetovalec dr. Drago Štoka, občinski svetovalec dr. Rafko Dolhar, prof. Janko Jež, beneški duhovnik Cencić in urednik Matajurja V. Tedoldi

(Od našega dopisnika)

ŠPETR SLOVENOV, 4. — Da-
nes popoldne se je tu, v hotelu
»Belvedere«, začelo dvodnevno za-
sedanje, ki ga je sklical »Zvezni
odbor za jezikovno etnično skup-
nost deželne kulture v Italiji«, ki
je član mednarodnega združenja
za obrambo ogroženih jezikov in
kultur. Kakor je tajnik italijan-
skega zveznega odbora dr. Gusti-
vo Buratti v samem začetku u-
vodnega poročila rekel, je bilo
to zasedanje, ki se vrši vsakih
šest mesecev, sklicano v Špetru
Slovenov »zato, ker najbolj lju-
bimo tiste manjšine, ki so naj-
bolj zapostavljene in ogrožene«.

Seveda je to veljalo prvenste-
vo za slovensko manjšino v Ee-
neški Sloveniji.

To zasedanje, ki je po predi-
ženem dnevnem redu namenjeno
prvenstveno proučevanju proble-
mov jezikovnih manjšin (sloven-
ske, ladinske in nemške) v deže-
li Furlaniji - Julijski krajini, na-
dalje morebitnemu usmerjevanju
skupnih deželnih in vsedravnih
pobud za izvajanje člena 6 držav-
ne ustave in proučevanju proble-
mov narodnostnih manjšin spričo
bližnjega štetja prebivalstva, je
sklicalo v to malo središče Ee-
neške Slovenije vrsto javnih do-
lancev, ki se ukvarjajo s proble-
mi narodnih manjšin. Poleg že
omenjenega dr. Burattija, tajnika

Skupina arabskih deklet, ki se vežbajo za partizansko dejavnost

italijanske sekcije te mednarod-
ne organizacije, sta bila navzoča
dr. Nomi in dr. Alghero, zastop-
nik katalanske nacionalne skup-
nosti na Sardiniji, dr. Osvaldo
Coisson, predstavnik Valdeizicev v
Piemontu, Luis De Rosa iz Cam-
pobassa v Moliseju za albanske
jezikovne skupnosti v Italiji, dr.
Raffaele Carrozzo za furlansko gi-
banje, poslanec Dittel iz Bozna za
nemško manjšino in še nekateri
drugi.

Samo ob sebi se razume, da je
bila najštevilnejše zastopana slo-
venska manjšina. Na današnjem
zasedanju so bili prisotni posla-
nec Albin Škerk, predsednik SKGZ
Gorazd Vesel, podpredsednik SKGZ
Izidor Predan, deželni svetovalec
dr. Drago Štoka, tržaški občinski
svetovalec dr. Rafko Dolhar. Bi-
la sta nadalje tu slovenski pisa-
telj Boris Pahor in prof. Janko
Jež. V to že tako številno zastop-
stvo pa se posebej omenjamo tri
slovenske duhovnike iz Beneške
Slovenije, in sicer gospoda Lau-
rendica iz Stoblanca in gospoda
Cencića iz Gorenjega Tarbila in
se nekoga mladega duhovnika.

Zasedanju pa so sledili še do-
pisnik radia Koper, ljubljanskega
»Delo« in domačega tednika »Ma-
tajurja«.

Uvodno poročilo o razmerah
slovenske manjšine v Italiji je dal
deželni svetovalec dr. Drago Što-
ka, ki je prikazal približno šte-
vilčno razdelitev v tri kategorije,
in sicer »najvišjo« na Tržaškem,
srednjo na Gorškem in zadnjo se
sploh ne priznava v Beneški Slo-
veniji. Nato je v desetih točkah
prikazal zahteve, ki jih slovenska
manjšina postavlja, hkrati pa pri-
kazal, kaj sino si Slovenci na Tr-
žaškem in Gorškem doslej z last-
nimi silami zgradili na področju
kulture, tiska in gospodarstva in
kaj priborili na področju solstva,
vse to z izključnim namenom, da
bi se kot narodna skupnost ohrani-
li. Posebej se je ustavil pri za-
konodajni kompetenci avtonomne
dežele Furlanije - Julijske kraji-
ne, ki je bila ustanovljena prav
zaradi slovenske manjšine, ki pa
kljub členu 3 svojega posebnega
statuta ne more nič ali vsaj ne
mnoogo, ker ji kompetenco o reše-
vanju manjšinskih problemov od-
rekaajo osrednje, rimske oblasti.

Kakor je bil že dr. Štoka v svo-
jem poročilu omenil, so drugi go-
vorniki njegovo poročilo dopolnili
in še bolj utemeljili.

Izidor Predan je v smrem začet-
ku poudaril, da govori kot tajnik
edinega slovenskega kulturnega
društva v Beneški Sloveniji, in si-
cer društva »Ivan Trinkan«, ki
podpredsednik SKGZ in pa kot do-
mačin, kot človek iz Beneške Slo-
venije. V svojem uvodu je Predan
poudaril, da če je v Evropi kaka
narodna manjšina v nevarnosti, da
izgubi jezik in svojo kulturno de-
diščino, je to prav gotovo sloven-
ska manjšina v Beneški Sloveniji.
Še več. Beneškim Slovincem grozi
nevarnost, da fizično izginejo, da
izumrejo. To pa prvenstveno zara-
di tega, ker se ljudje teh krajev,

V Bolgariji so našli najstarejši evropski napis

SOFIA, 4. — Današnji bolgarski
tisk poroča o najdbi, da so neka-
teri bolgarski arheologi našli dva
lončena pečata iz tretjega ali četr-
tega tisočletja pred Kristom. Na
enem od teh pečatov je baje neki
napis. Če je ta podatek resničen,
je potem to najstarejši primer pe-
save, ki so ga doslej našli v Evro-
pi. Pečata so odkrili v srednji
Bolgariji

